

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ט"ו תמוז תשפ"ב | דף היומי בבלי: כתובות ח | דף הכולל: כתובות גד.
דף היומי בהלכה: מסעיף ג' עד תחילת סימן ל"ג.
מוסר: שמירת הלשון - פרק ה' 'וגרסינן באלה' עד סוף פרק ה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער יחוד המעשה פתיחה עד סוף פרק ד'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

היהודי שיעבר דירחי לירושלים לאחר פטירתו, חלומו המופלא של רבי חיים פלאגי זי"ע, ועוד לקט מרתק של סיפורים ועדויות על הסגולה העצומה שבלימוד ספר האוה"ח הקדוש – לרגל יומא דהילולא | 2444

יומא דהילולא

**"זכי כיצד אבוא אל ציונד?" משיב ר' נחום
מוטל לאביו בחלומו, "זהלא אתה טמון
בסקווירא שבארה"ב ואילו אני כאן בתל
אביב?" ואביו עונה לו תשובה מדהימה...**

סיפור מופלא על המעלה העצומה לה זכה יהודי שנהג ללמוד בקביעות בספר אור החיים הקדוש

ושתה בצמא את דבריו. הוא האריך ימים ונסתלק לבית עולמו בגיל תשעים ושש.

ר' נחום מוטל היה תלמיד חכם גדול, אוהב תורה ומוקיר רבנו. הוא חיבר מספר ספרים תורניים וביניהם - "דרך נחומיך" הכולל לקט מספריהם של גדולי החסידות על "פרקי אבות". בבחרותו זכה להסתופף בצל האדמו"ר רבי יצחק מסקווירא זצ"ל, אולם כאן בתל אביב הסתופף בצילו של הרה"ק מהוסיאטין זי"ע. בהסכמה של רבינו לספרו זה שניתנה ביום כ"ג במרחשון תש"ז הוא מכנה אותו: "הרבני הנכבד המופלא".

אחת מפעולותיו הברוכות היתה הקמת "חברת משניות" בבית הכנסת שייסד. כל חבר בחברה זו, התחייב ללמוד משניות לעילוי נשמותיהם של החברים שנפטרו, ואף זה לכשתגיע שעתו ואף הוא יתבקש לעלות לגנזי מרומים - ילמדו חבריו החיים לעילוי נשמתו הוא. ר' נחום מוטל מיסד את החברה גם בדרך הכתובים. הוא קנה דפי נייר עם שורות, כך אותם לספר והחל למלאו. תחילה כתב הקדמה על נושא החברה, בהמשך - העלה על הכתב מאמרי חז"ל

הגאון המופלא רבי חיים פלאגי זצ"ל בספרו 'כף החיים' (סי' לא ס"ק נה) מאריך בחשיבות לימוד פירוש האלשיך הקדוש על התורה. הוא מצטט את דברי החיד"א ז"ל על כך ש"בצרות פולין נגלה (-האלשיך הק') לחכם אחד בהקיץ להצילו מתוך ההפכה, על שהיה לומד תדיר דרשותיו".

והוא מסיים וכותב: "ומעין כיוצא נגלה אלי בחלום על ספר 'אור החיים' להרה"ק מוהר"ח נ' עטר זיע"א!".

והנה סיפור מופלא על המעלה העצומה לה זכה יהודי שנהג ללמוד בקביעות בספר הקדוש:

הרב ר' נחום מוטל פרוס ז"ל היה איש פעיל וחסיד נמרץ. מאז שעלה ארצה ב"ג ניסן תרפ"ה עסק בצרכי ציבור ובטובת הכלל. הוא הקים את "אגודת השוחטים" בתל אביב הקטנה ועמד בראשה, והיה ממייסדי בית הכנסת "יבנה" המפורסם. בפעילותו הברוכה לא שורבבה עסקנות התנשאות או פניה אישית. כל אשר עשה - עשה לשם שמים, ולפיכך זכה להערכה רבה, עצותיו היו נבונות ודבריו היו חכמים. הציבור סר למשמעתו, חיכה למוצא פיו

העוסקים בנושא זה, לאחר מכן הופיעו תקנות החברה שהוא תיקן ושמות החברים - החיים והמתים - בתוספת תאריכים מפורטים ותולדות חיים.

בסוף הספר הוא העלה על הכתב שלושה חלומות שחלם. ונצטט אחד מהם הנוגע ללימוד 'אור החיים' הק'.

היה זה בליל שבת קודש של הסליחות הראשונות, בסוף שנת תרפ"ח. ר' ברוך מנשה ז"ל, אביו של ר' נחום מוטל, מתגלה אליו בחלום ושואל: "מדוע בני, נחום מוטל, אינך בא פעם אל ציוני להשתטח ולבקש שאעתיר עבורך ועבור משפחתך. כלום אין לך

צורך בדבר מה?"

ר' נחום מוטל משיב לו בחלומו: "וכי כיצד אבוא אל ציונך והלא אתה טמון בסקווירא [בארה"ב] ואילו אני כאן בתל אביב?"

ואביו עונה לו תשובה מדהימה: "בשל לימוד 'אור החיים' הקדוש שנהגנו ללמוד תמידים כסדרם, זכינו לעליה, ואנו עתה במערתו של בעל 'אור החיים' בהר הזיתים".

למחרת ביום א' דסליחות קם ר' נחום מוטל ונסע להשתטח על ציונו של בעל אור החיים זי"ע!

(אמרו צדיק עמ' 306, הובא בגיליון 'ובחרת בחיים')

יומא דהילולא

ה'תפארת שלמה' חשב שהוא בוכה על שנותיו הראשונות שלא נהג כראוי, ואמר לו: "אל תבכו, הימים הראשונים יפלו". השיב לו רבי חיים דוד דוקטור: "ראדומסקער רב, אל תאמרו כן. איני מוותר על אף יום מהימים הראשונים!"

התעצמות בלימוד אור החיים הק' - עצה טובה לדורנו החלוש

אמר לו רבי חיים דוד דוקטור: "ראדומסקער רב, אל תאמרו כן. איני מוותר על יום אחד מהימים הראשונים, אני בטוח שבזכות אני יודע את האור החיים הק' בעל פה על לשונו, לא יפול יום אחד מהימים הראשונים, כולם נתהפכו לזכות!". היינו שהרגיש בנפשו שבזכות ספר ה'אור החיים' הק' זכה לתשובה מאהבה וכל העוונות נתהפכו לזכויות.

ואמר האדמו"ר מרחמסטריווקא שליט"א מארה"ב, שיש בזה עצה טובה לדורינו החלוש, שקשה להרבות בתעניות וסיגופים לתקן חטאים, הרי יכולים לבא לתיקון הנפש ע"י התעצמות בספה"ק אור החיים הק'. כמ"ש בשם הרה"ק מרוז'ין שלימוד לשון זה"ק מסוגל לזכך הנשמה, אך לא כל אדם זוכה שיהיה לו דרגת נשמה, אך דרגת נפש יש לכל יהודי, ולשון אור החיים הק' מזכך הנפש (כך כתוב שם בשם הרה"ח רבי חיים וייטמן ששמע מהרה"ק מהוסיאטין בשם הרה"ק מרוז'ין. וכידוע שלא היה הרה"ק מהוסיאטין נכנס לערוך שולחנו הטהור לפני שסיים לימוד אור החיים הק' על הפרשה.

(שיעורי הגרמ"י רייזמאן - ט"ז תמוז ע"ז. הובא בגיליון 'ובחרת בחיים')

בספר 'אמרות טהורות' מסופר, שבאחת ההזדמנויות שהאדמו"ר מרחמסטריווקא שליט"א מארה"ב נשא דברים על מעלת הלימוד בספה"ק 'אור החיים', וסיפר דברים ששמע על כך מחמיו הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקווירא זצ"ל, נכח שם יהודי שהחזיק בכיסו מכשיר לא כשר. אותו יהודי התעורר מדבריו וקבע לעצמו סדר לימוד באור החיים הק'. והנה לא עברו ימים מועטים והלה החליט לקיים מצות 'ביעור חמץ', והשליך את המכשיר.

כששמע על כך הרבי, אמר: הרי ה'אור החיים' הק' אינו מדבר כלל מפגעי הטכנולוגיה וכדומה, אלא שהספר משפיע קדושה על האדם באופן שממילא הוא מבין לזרוק מה שצריך לזרוק מביתו. וסיפר עוד בשם הרה"ח רבי משה בטלן זצ"ל מעשה מהרה"ק רבי חיים דוד דוקטור זי"ע, שכידוע בתחילה לא נהג כשלומי אמונה ישראל, והרה"ק רבי דוד לעלובער זי"ע הביאו לפני הרה"ק מלובלין זי"ע ונהפך לעובד ה' גדול. והנה בסוף ימיו נכנס ה'תפארת שלמה' מראדומסק זי"ע לבקר אותו כשהיה על ערש דוי, ומצא אותו שוכב על האדמה בבכיה גדולה. ה'תפארת שלמה' הבין שהוא בוכה על שנותיו הראשונות שלא נהג בהם כראוי, ואמר לו: "אל תבכו, הימים הראשונים יפלו".

החידושי החידושי החידושי

מענה לשאלות ב'דף היומי בהלכה' גם באמצעות הדואר האלקטרוני
ניתן להפנות לשאלות בסימן 'לב' לכתובת daf5609000@gmail.com
והרבנים המשייבים ישתדלו לענות בהקדם לכל פונה

מיד לאחר התפילה בציון ה'אור החיים' הלכנו להתפלל בכותל. שם ניגשה אלי אשה ונתנה לי את... "תפילת האור החיים הק' לזירוז הגאולה!" ראינו בזה רמז משמים לישועתנו הקרובה...

כוחה העצום של התפילה על ציונו של האוה"ח הק'

מעשה שאירע בכמה אברכים ששבו ושחרו פניו של סידנא 'בבא מאיר' בבקשת ברכה לזכות לזרע של קיימא, אך הברכה בוששה מלבוא. פעם אחר פעם, נפטרו ממנו בפסוק אחר או באמירת חיזוק כלשהי, אולם אמירה נחרצת מן הסוג שכולם ידעו שהוא מסוגל לה, לא זכו לשמוע ממנו.

ביום מן הימים, הזדמנו חמשה מהם לפונדק אחד והתוועדו ביניהם לנסוע יחדיו לאשדוד, לבקש מ'בבא מאיר' שיאציל להם ישועה. הגיעו החמשה לביתו ואחד מהם הזכיר את כולם, בבחינת מה שאמרו 'המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר...'. הרהר 'בבא מאיר' במחשבותיו, והורה להם לעלות לקברו של רבנו ה'אור החיים' הקדוש ולהעתיק שם על פקידתם הקרובה. וביקש אותם שיסעו בנפרד, כל אחד עם זוגתו, ושישתטחו כל אחד בזוית אחרת של הציון. פירט את הוראתו, ואיחל להם ישועה בזכותו של הצדיק.

העיד הרה"ג רבי יוסף פלבני שליט"א, אשר הכיר אישית את כל החברים, כי ארבעה מהם הזדרזו למלא אחר דבריו של ה'בבא מאיר' ולפקודת השנה חבקו בזרועותיהם זרע של קיימא, אך החמישי התמהמה זנח את המשימה, והיום עודנו ערירי רח"ל. "וכך היה נוהג מור אבי הקדוש", אמר האדמו"ר רבי דוד אבוחצירא שליט"א - 'לשלוח יהודים להתפלל על ציונו של ה'אור החיים' הקדוש, ובפרט חשוכי בנים, שיישועו לקול ששון ושמחה שישמע במעונם. ובוודאי שהיה לכך קשר גם לכוח המשלח, כי מור אבי היה קשור בקשר נפשי עמוק עם ה'אור החיים' הקדוש ותורתו, ותדיר היה הוגה בספרו הקדוש, ולכן ראה שאותו מקום מסוגל ביותר שתתקבלנה בו התפילות.

(נר המערבי, מתוך גיליון 'פניני עין חמד')

היינו נשואים כ-14 שנה וב"ה זכינו ל-3 בנות, ועז היה רצוננו לזכות בבן. בין הסיפורים שקראנו על הניסים והנפלאות בזכות האוה"ח הקדוש [במדור 'ובחרת בחיים' שבגיליון 'אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות'] בלטו הסיפורים החוזרים ונשנים על זוגות שלא נושעו בזש"ק והבטיחו לקרוא על שם ה'אור החיים' ואכן נושעו. ואכן בי"א שבט תש"פ זכינו ועלינו לקבר האוה"ח הק', שם הבטחנו שאם ניושע בעז"ה תוך 12 חודשים, נוסף את השם "חיים" לבן שיוולד.

וב"ה הישועה לא אחרה לבוא, וגם כשהיה נראה כבר שהדבר לא יקרה תוך 12 חודש, היתה לנו הרגשה ברורה שהאוה"ח הק' לא יאכזב אותנו. ואכן לאחר פחות מ-12 חודש, בסוף חודש טבת של שנת תשפ"א, נולד בנו היקר, וכמובן שזכינו להוסיף לו את השם "חיים" ע"ש האוה"ח הק'.

לכאורה עד כאן הסיפור הוא עוד סיפור ישועה, וכמובן שיש מעלה רבה בפרסומו על אף הסיפורים הזהים. אך מכל-מקום, ברצוננו להדגיש מספר אירועים שקרו בדרך לישועה ועודדו אותנו במהלך הדרך.

מיד לאחר התפילה בציון ה"אור החיים" הלכנו להתפלל בכותל. שם ניגשה אלי אשה ונתנה לי את... "תפילת האור החיים הק' לזירוז הגאולה!" הרגשנו רמז משמים: ד' שמע את תפילתכם ותיושעו בזכות האוה"ח הק'!

בנוסף, בין היום בו התפללנו על ציון האוה"ח הק', ליום בו זכינו להכניס את בנו בביתו של אאע"ה, עברו 347 ימים, בדיוק כמניין: "חיים עטר". ואם תשאלו היכן המילה "בן" שבאמצע? - אז הנה, הב"ן הגיע!...

האזינו לתוכנית 'הפותח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

י"ז בתמוז נדחה חל באמצע השבוע ברכות - האם על החתן לצום?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

שאלה: מבואר במשנ"ב סי' תק"נ שבעל נפש מחמיר בג' צומות כמו בתשעה באב, מעתה יש לדון האם בשבת שחל בה י"ז בתמוז יש לנהוג דברים שבצינעה כמו בשבת שחל תשעה באב? תשובה: בשבת שחל תשעה באב והתענית נדחית ליום ראשון, נחלקו המחבר והרמ"א אם נוהגים דברים שבצינעה בשבת, והמשנ"ב כתב שבמקום צורך מקילים, ע"ש באיזה אופנים, לכן הורה מו"ר הגרמ"ש קליין שליט"א שבשבת י"ז בתמוז פשוט שא"צ לפרוש מדברים שבצינעה.

שאלה: השנה ש"ז בתמוז חל בשבת והצום נדחה ליום ראשון, האם חתן צריך לצום כשזה באמצע שבעת ימי המשתה? תשובה: המשנ"ב סוף סי' תקנ"ט הביא דעת המג"א שצריך להתענות, ובשעה"צ כתב שהבית יהודה חולק וסובר שא"צ להשלים, ולמעשה השבט הלוי הורה (ח"ו סי' ע') שהמנהג להחמיר.

עניינא דיומא - י"ז בתמוז

נער הנעשה בר מצוה ביום ראשון תענית י"ז בתמוז נדחה, האם חייב לצום?

ואיזו הלכה נאמרה בענין התענית, לגבי ילד שיודע ללמוד גמרא עם תוספות?

שהגדיל מחמת דין חינוך [כן דעתו, אכן מסתימת דברי המשנ"ב (כאן ס"ק ה) משמע שאין דין חינוך בתעניות], אין לפוטרו. מאידך, בשו"ת דברי מלכאל (ח"ה סי' קל) כתב שלענין תשעה באב כיון שיש סוברים שעיקר התענית הוא בעשרה באב, ודאי שקטן שהגדיל באותו יום חייב לצום. וגם לגבי צום שבעה עשר בתמוז, דעתו שיש להסתפק שהצום ביום ראשון אינו תשלומין, אלא שבשנים שהצום היה אמור לחול בשבת, עיקר תקנת הצום היתה ליום זה, ולכן מי שהגדיל באותו יום חייב לצום. וכן כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ד סי' עב אות ב וח"ו סי' ע) לגבי תשעה באב, שתקנת התענית בשנה כזו היא ביום ראשון, ולכן מי שהגדיל ביום זה חייב להתענות. ודעת הגר"ש אלישיב (הלכות חג בחג הלכות ומנהגי בין המצרים פ"ח הע' 9) שאפילו אם נאמר שהצום ביום ראשון הוא תשלומין ליום הקודם, מ"מ כיון שכל הציבור מתענים ביום ראשון והוא כבר גדול ביום זה, אסור לו לפרוש מן הציבור בתעניתם, אלא אם כן הוא כחוש וחלוש, שאז בצירוף דעת הפוסקים [המובאים לעיל] שמקילים שאינו חייב לצום, ובצירוף זה שצום נדחה הוא קל יותר, יש להקל לו. וראה עוד בספר הלכות חג בחג (שם).

נער הנעשה בר מצוה ביום ראשון תענית י"ז בתמוז נדחה, האם חייב לצום? הכל חייבים להתענות ארבע צומות [צום גדליה, עשרה בטבת, י"ז בתמוז, ותשעה באב], כך פסק השו"ע בהלכות תשעה באב (סימן תקנ סעיף א). ובביאור הלכה (ד"ה הכל חייבים) כתב, שקטנה מי"ב שנים ויום אחד, וקטן מי"ג שנים ויום אחד, חייבים להתענות ולא קודם לכן. ויש לדון בקטן שהגדיל ביום ראשון בתענית י"ז בתמוז שנדחית, האם כיון שביום התענית הוא כבר בן י"ג שנים ויום אחד, חייב להתענות או שכיון שביום התענית האמיתי שהוא בשבת עדיין לא היה בן י"ג ויום אחד אינו חייב להתענות? בשו"ת אבני נזר (או"ח סי' תכו) כתב, שאינו מתענה, כיון שהתענית ביום ראשון היא תשלומין לתענית שהיתה צריכה להיות בשבת, ומאחר שאינו חייב בעיקר התענית אינו חייב בתשלומיה. וכן כתב בשו"ת מהרש"ם (ח"ג סי' שסג) לגבי קטן שהגדיל בעשרה באב שחל ביום ראשון, שמעיקר הדין הוא פטור מלהתענות, אך הוסיף שמ"מ כיון שהיה חייב להתענות עוד קודם

על ירושלים [והוסיף עוד טעם משום עגמת נפש], והביא בשער הציון (שם ס"ק צא) שלטעם זה לספר לקטן פחות מגיל שש שלא הגיע לחינוך יהיה מותר [מה שאין כן לטעם השני עיי"ש], ומוכח לכאורה מדבריו שרק מגיל שש יש בו דעת לקטן להתאבל על ירושלים ושייך בו דיני אבלות על ירושלים.

דעת קיצור השל"ה (מסכת תענית עמ' רא), שילד רגיל הגיל בו הוא מגיע לדעת שיועד להתאבל על ירושלים הוא גיל עשר שנים, אך אם הוא ילד שיועד ללמוד היטב, אז גם בפחות מגיל עשר שנים, מסתבר שיש בו דעת להתאבל על ירושלים. וכן דעת הגר"נ קרליץ (קרא עלי מועד פ"ה ס"ק ד) שילד שיועד ללמוד גמרא עם תוספות, מן הסתם נחשב שיש בו דעת להתאבל על ירושלים.

דעת הגרי"י קניבסקי (אורחות רבינו ח"ב עמ' קלה), לענין נתינת יין ההבדלה במוצאי שבת חזון לתינוק לשתותו, שמותר לתתו לילד עד גיל שלוש עשרה, וביאר הגר"ח קניבסקי (קרא עלי מועד שם) שדעתו שבזמנינו גם בגיל שלוש עשרה, עדיין לא יודעים הילדים להתאבל על ירושלים.

איזה הלכה נאמרה בענין התענית, לגבי ילד שיועד ללמוד גמרא עם תוספות?

כמה דינים נאמרו בהלכות תעניות ודיני אבלות החורבן בקשר להבנתם של ילדים באבלות על ירושלים, המשנה ברורה (סימן תקנ ס"ק ה) מביא את ההלכה שקטנים שיש להם דעת להתאבל, אף שאין מחוייבים לחנכם ואפילו לא בתענית שעות, אבל ראוי לחנכם שלא יאכלו רק כדי קיום הגוף, כדי שיתאבלו עם הציבור. כמו כן הובאה הלכה דומה לענין שתיית היין של ההבדלה במוצאי שבת חזון, שפסק הרמ"א (סימן תקנא סעיף י) שהמבדיל יתנו לתינוק לשתותו, והוסיף המשנה ברורה (ס"ק ע) שזה דוקא לתינוק שהגיע לגיל חינוך ודווקא שעדיין אין לו דעת להתאבל על ירושלים.

ובהלכה זו התפתח דיון מעניין בין הפוסקים, מהו הגיל שבו תינוק מגיע לדעת להתאבל על ירושלים, האם זה תלוי בגיל או בכל תינוק לפי שכלו וחריפותו?

דעת המשנה ברורה לכאורה שדבר זה תלוי בגיל [מגיל שש], שהרי כתב (סימן תקנא ס"ק פא) לענין האיסור לגדול לספר קטן בתשעת הימים שהוא משום חינוך שחייב לחנך הקטן להתאבל

על הא ועל דא

**שלא תחשבו שאין לי מצפון. דווקא יש לי,
והוא התחיל להתעורר. אבל אני והמצפון שלי
מכירים זה את זה מצוין. הוא מתחיל להציק,
ואני עם הרגל שלי מוריד לו את הראש...**

אני כותב את זה על עצמי, אבל אתם הרי כבר יודעים שאני מתכוון בעיקר אליכם...

הפעם החלטתי לזרז את עצמי ולהקדים ככל האפשר, כי בשעות הצהריים של יום שישי, הרחובות הופכים עמוסים והכבישים הופכים פקוקים מהרגע שהילדים משתחררים בחדווה מבית תלמודם, ועד שאחרון הזוגות הצעירים בעיר עולה אל האוטובוס שלוקח אותם לשבת אצל השוויגער.

בקיצור, הצלחתי לצאת מוקדם יחסית, כשהצהריים עוד היו בתחילתם, קניתי מה שהייתי צריך לקנות (אני לא אספר לכם מה זה, כדי לשמור על המתח...), עברתי את הכביש, חיכיתי בתחנה, ומהר מאוד הגיע האוטובוס הפנימי שאמור היה להחזיר אותי עד לתחנה הסמוכה לביתי נאוה קודש.

אני עולה, מתקף את הרב קו, מתיישב על מקומי והאוטובוס פותח בדהרה כדרכם של נהגים מבני ישמעאל שכל פעולותיהם במלאכת הנהיגה חדות ופזיזות.

אני בקושי מצליח לתפוס את הנשימה, וקול סירנה נשמע הולך ומתקרב. אופנוע של הצלה נוסע במהירות, עוקף אתך האוטובוס הדוהר, ובמוחי עוברת לה מחשבה: 'אוי, רק שזאת לא תאוונה כאן בהמשך הכביש. כי אם כן, אנחנו ניתקע פה להרבה מאוד זמן...'

יוחנן וסרמן

באחרונה יצא לי לנסוע באוטובוס וללמוד תוך כדי קטע ב'מסילת ישרים'.

בטח תשאלו, נו... מה הוא מתלהב? אנחנו כבר למדנו את כל הש"ס באוטובוס... הוא למד קטע אחד מתוך ההקדמה לספר אחד והוא כבר מרגיש שהוא אינו מצליח לכלוא את רגשותיו, ומפרסם זאת ברבים???

האמת שאתם צודקים, ובאמת לא הייתי מספר לכם על כך, עובדה. אני כבר סיימתי את כל הש"ס פעמיים באוטובוסים, ואף לא רמזתי לכם על כך...

אז למה הפעם אני כן מספר לכם?

כי לא החזקתי ביד ספר וגם לא קראתי את ההקדמה בעל פה, אני פשוט קיימתי אותה בעצמי, בשעה שפלגי זיעה ניגרו ממצחי תחת השמש הקופחת בשעת צהרים מוקדמת של יום שישי קייצי במיוחד.

אז זה הלך ככה: הייתי צריך לנסוע לאיזו חנות כדי לקנות משהו, והזמן היחיד שעמד לרשותי היה ביום שישי.

מטבעי אני אוהב לעשות כל דבר רגע אחרי הרגע האחרון, אבל

כשראיתי את ההורים עומדים שם כך, ואת כונני ההצלה משלבים ידיים במאמץ משותף להציל חיים, זה הרי לא חידוש לי דבר. ידעתי שזה פחות או יותר מה שגורם לכל הפקק הזה. אז למה כל המצב רוח שלי השתנה, למה כל הדאגה שלי עברה ברגע אחד מדאגה מפני שיבוש התוכנית, והפכה לדאגה אמיתית וכנה לילד הפצוע שאין לי מושג מה קרה לו ואני אפילו לא יודע אם זה ילד או ילדה?

אז זהו, בשביל להבין את זה צריכים ללמוד את הקטע הראשון בהקדמה של ה'מסילת ישרים'.
"אמר המחבר: החיבור הזה לא חיברתי ללמד לבני האדם את אשר לא ידעו, אלא להזכירם את הידוע להם כבר ומפורסם אצלם פרסום גדול. כי לא תמצא ברוב דברי, אלא דברים שרוב בני האדם יודעים אותם ולא מסתפקים בהם כלל, אלא שכפי רוב פרסומם וכנגד מה שאמיתתם גלויה לכל, כך ההעלם מהם מצוי מאד והשכחה רבה. על כן אין התועלת הנלקט מזה הספר יוצא מן הקריאה בו פעם אחת, כי כבר אפשר שלא ימצא הקורא בשכלו חידושים אחר קריאתו שלא היו בו לפני קריאתו, אלא מעט. אבל התועלת יוצא מן החזרה עליו וההתמדה. כי יזכרו לו הדברים האלה הנשכחים מבני האדם בטבע, וישים אל לבו חובתו אשר הוא מתעלם ממנה".

כלומר, יש דברים שנמצאים בתודעה, אנחנו יודעים שהם קיימים ושהם נכונים, אבל הם לא נמצאים במודעות. אנחנו לא חיים אותם ולא חווים אותם כרגע ולכן הם נשכחים כביכול ופחות מעניינים אותנו.

אם אנחנו חוזרים על דברי המוסר שוב שוב, אנחנו מציפים את הדברים אל הרף הגבוה יותר של התודעה, ועכשיו הם מחייבים אותנו, ונמצאים כל הזמן בזיכרון שלנו.

כשאני שומע סירנה של רכב הצלה חולף, אני בקושי שם לב שיש מישהו במצוקה. כשהוא עוקף את האוטובוס שבו אני יושב, ואני מבין שיש סיכוי שאני אתקע בפקק, זה מתחיל לגרד לי את התודעה, וכשאני רואה מול העיניים שלי את המחזה המזעזע, זה מציף לגמרי את התודעה, וקשה לי לשכוח את זה שעות רבות לאחר מכן.

זאת הנקודה שהתחדדה אצלי הפעם, כשצעדתי ובידי שקית עם פיצוחים טריים לשבת (אופס...), וזה מה שגרם לי להחליט שהגיע הזמן לחזור וללמוד מסילת ישרים בפרט וספרי מוסר בכלל, באופן יומיומי.

אמרתי פרק תהילים לרפואתו של הפצוע או החולה או מי שזה לא יהיה, וגם להצלחתי שיצליח ה' דרכי ושיתברר שהתאונה היא ברחוב המקביל כדי שהתוכניות שלי לא ישתבשו...
שלא תחשבו שאין לי מצפון. דווקא יש לי, והוא התחיל להתעורר.

יש שם איזה ילד או מבוגר שאולי נדרס ונפצע, וכל מה שאתה חושב זה על התוכניות שלך שלא ישתבשו? אתה לא מתבייש???

אבל אל דאגה, אני והמצפון שלי מכירים זה את זה מצוין. הוא מתחיל להציק, ואני עם הרגל שלי מוריד לו את הראש, שלא יתקומם עלי פתאום.

עוברות שלושים שניות נוספות של דהרה ו... האוטובוס אכן נעצר. אבל מה זה נעצר? כמעט דומם מנוע! הוא לא אז אפילו מילימטר. דקה ועוד דקה עוברת, הסירנות עולות מכל כיוון, וכולם מבינים שאכן קרה משהו בהמשך.

בשלב זה הנהג פותח את הדלתות ומי שרוצה יוצא ועובר להליכה רגלית.

גם אני בחרתי באופציה הזאת. אני צועד וצועד, בידי שקית עם הדברים שקניתי (ושאתם לא יודעים מה הם) ו... הנה ההתגודדות ממש מול עיני.

עומדים שם זוג הורים, ופוכרים את ידיהם בחוסר אונים. כונני הצלה מכל הארגונים וגם כל סוגי האפודים הזוהרים, פועלים יחד להצלת חיים.

יהודי רגיש וירא שמים נעמד בצד ומנסה לארגן מניין לתפילה. ואני... המצפון שלי התעורר שוב והפעם הוא הוריד לי את הראש. הוא התגבר עלי.

אם עד עכשיו לא הסחתי דעת אפילו לרגע מהתוכניות שלי שעומדות להשתבש, הפעם הכל התהפך. את עיקר תשומת הלב שלי תפס המקרה המצער הזה. הרגשתי נורא. התפללתי בדמעות. בסופו של דבר, התוכניות שלי כמעט לא השתבשו, רק קצת, אבל מצב הרוח שלי כבר לא חזר לעצמו באותו יום. רק כניסת השבת השכיחה ממני את המראה הנורא שנשקף מעיניו של האב המודאג.

חשבתי על זה לאחר מכן, ותהיתי ביני ובין עצמי מה השתנה. הרי מהרגע ששמעתי את הסירנה הראשונה כבר ידעתי שכנראה יש כאן ילד או מבוגר שקרה לו משהו.

ובכל זאת, זה רק בקושי גירד לי את המצפון. הייתי שקוע בעצמי וחשבתי רק על התוכניות שלי שעלולות להשתבש.

077-2222-666 או ***4992**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מיד קמתי ואמרתי: רבש"ע! אני מקבל על עצמי להוסיף עוד 10 דקות של לימוד ב'אור החיים' הקדוש! ימים ספורים לאחר מכן התרחש הנס הגדול...

לקט סיפורים ועדויות על הסגולה הנפלאה שבלימוד ספר 'אור החיים' הקדוש

וכמה עוגמת נפש תהיה לי כשאגמגם בשיחתי איתם, לאחר שיראו בשיחתי הרצופה איתה?

באחד הבקרים, בו הייתי מאושר מפגישה מוצלחת שהייתה לי בלילה הקודם, בה לא היה אף לא שמץ של גמגום, ישבתי ושאלתי את עצמי שוב: מדוע? מדוע רק איתה אני מגמגם? - ולפתע קפצתי משמחה, כשזכרתי שבאותו יום שקיבלתי על עצמי ללמוד 10 דקות, הדגשתי ואמרתי שהנני עושה זאת כדי שלא אגמגם כשאפגוש את בת זוגתי! ואכן, זה מה שקרה, שרק בפגישותיי איתה אני מגמגם, אך לאחר מכן הכל חוזר לכשהיה!

מיד קיבלתי על עצמי ואמרתי: "ריבנו של עולם!! אני מקבל על עצמי להוסיף עוד 10 דקות של לימוד ב'אור החיים' הקדוש, וזאת כדי שהגמגום יוסר ממני לחלוטין ולא אגמגם כלל".

אני יודע איך להודות לאבינו שבשמים על הנס הגדול שהתרחש ימים ספורים לאחר מכן, כשהגמגום נעלם לחלוטין! הפכתי להיות המאושר באדם, הוצפתי בשמחה ואושר, חיי השתנו מקצה לקצה, וב"ה בתוך חמישה שבועות באנו בברית הנישואין.

כל קרובי משפחתי כולם ללא יוצא מן הכלל עמדו נפעמים ונרגשים כששוחחתי עימם בפעמים הראשונות ללא גמגום, חלקם אף התחזקו מאד והחלו לשמור תורה ומצוות, ואף קיבלו על עצמם ללמוד בכל יום בספר 'אור החיים' הקדוש כדי לקבל ישועות לכל מיני בעיות, ואכן זכו ועדיין זוכים אף הם וקוצרים ישועות, וכמעט בכל יום אני מתעדכן בישועה נוספת שהתרחשה בזכות לימוד זה.

ישועה ב-3 דקות

במשך כשנתיים וחצי סבל בני, תלמיד תלמוד תורה, מפגישה פתאומית בערכי קרישת הדם, דבר הגורם לסכנת נפשות ממש. נציין כדוגמא, שנפילת שן באופן השכיח, הייתה גורמת ששטפי וזרמי דם גדולים התפזרו לכל עבר, רחמנא ליצלן. כמובן שבעקבות כך הוצרכנו לעיתים קרובות לאשפז את הילד בבית הרפואה שניידר, לקבל במשך מספר שעות עירוי של חלקי דם החסרים לו, ולהיות מושגח ומטופל אחר העירוי עד שעות הלילה, ואז היה משתחרר הביתה, וחוזר חלילה, ה' ירחם.

אין לתאר את הצער והסבל שלנו כהורים, לראות את מצב הילד, אשר נאלץ להחסיר בלימודים, ונאלץ ללכת עקב בצד אגודל, פן חלילה יקבל ולו מכה או שריטה קטנה וכיוצא בזה. וכאן מתחילה הישועה הגדולה. בני היה כל שבוע עובר לפחות

עוד מילדותי עד גיל 42 הייתי אדם חסר בטחון עצמי לחלוטין. כל ימי חששתי מאד להיות בחברת אנשים, השתדלתי תמיד להיות לבד, והכל בגלל גמגום קשה מאד שפקד אותי מגיל קטן. אני זוכר את אותם לילות אפלים כואבים וקשים שהיו מנת חלקי, בהם היו הורי מבקשים ממני להצטרף אליהם לאירוע משפחתי כזה או אחר, ותמיד סירבתי, חששתי שאצטרך לענות לשאלות שישאלוני באותו האירוע, מספיק שישאלוני רק לשמי וגמגומי הקשה יגרום לי להתייטר ולהתבייש מאד, וזאת כיון שהייתי מתאמץ במשך כחצי דקה לומר את שמי, ולפעמים אף יותר מכך, ולא אחת יצאתי מחוץ לאולם ופרצתי בכבי סוער על רוע מזלי מחמת גמגומי הקשה. לכן מגיל 8 בערך סירבתי בתוקף להתלוות להורי שהיו יוצאים עם אחי ואחיותיי הקטנים והגדולים לאירועים משפחתיים, והייתי נשאר בבית לבדי, נכנס למיטה ומרטיב את הכרית בדמעות רבות ומרות. כך גדלתי, כשבמשך השנים אף בין חברי ללימודים היו כאלה ששמחו ללעוג לי ולביישני בפני כל ילדי הכיתה. לא היה לי יום אחד במשך 42 שנה ללא ביזיונות. אני יכול לכתוב כמעט בוודאות שלא היה יום שלא הסתגרתי בו בשירותים במשך כל זמן ההפסקה בבית הספר, וכך מנעתי מעצמי ביזיונות ובושות מידי יום ביומו.

גדלתי, רוב חברי הצליחו להינשא ולהקים משפחה, ואני הייתי אי שם הרחק, כיון שחששתי מאד לפגוש בת זוג. ואף לאחר שהרהבתי עוז בנפשי והסכמתי להיפגש, תמיד סורבתי ולא זכיתי לפגישה נוספת, כשרובן המוחלט של הדחיות היו בגלל גמגומי הקשה. באחת השבתות קראתי על הסגולה הנפלאה אודות הלימוד בספר 'אור החיים' הקדוש במשך 10 דקות בכל יום. מיד החלטתי ואף קיבלתי על עצמי לעשות זאת, ואמרתי מפורשות שכל רצוני הוא לזכות בזכות לימוד זה לפגוש את בת זוגתי ושלא אגמגם כלל כשאפגוש אותה.

כעבור שבועיים מתחילת לימודי בספר 'אור החיים' הקדוש הכרתי את אשתי היקרה, והנה כבר בפגישתנו הראשונה נוכחתי לראות שאני מגמגם כלל! לעולם לא אשכח את אותה הנאה שהייתה לי בהיעלמות גמגומי, פשוט לא רציתי לסיים את הפגישה, וברור היה לי שה'אור החיים' הקדוש פעל למעני.

אך הכל היה טוב ויפה, אך ורק בפגישות איתה, כיון שמיד לאחר מכן חזרתי לגמגם קשות ונוראות כמקודם. לא הבנתי למה! מדוע בפגישות הדיבור קולח מפי חלק, ועם אחרים כמעט ואיני יכול לדבר?! יתירה מזאת: איך אפגוש את הוריה? כמה מוזר יהיה להם

שלוש פעמים בדיקות דם. ביום חמישי לפני מספר שנים, בדיקות דם הראו שרמת כדוריות הדם של הילד ירדו לטווח של סכנת חיים ממש, ועלינו לגשת לבית הרפואה לקבל טיפול, על מנת שלא יגרם לילד נזק אם יקבל אפילו פצע קטן חלילה.

היות והיה זה ערב שבת קודש, ואילו היינו הולכים לטיפול היינו נאלצים לשהות בבית הרפואה בשבת, החלטתי שהילד יישאר בבית תחת השגחה 24 שעות שלי ושל אשתי, וביום ראשון ניגש לבית הרפואה.

ביום שישי בעת סעודת השבת, צדו עיני מספר דפים ועלונים, התבוננתי בהם והתוודעתי לראשונה שבשבוע הקרוב תחול הילולת 'אור החיים' הקדוש, ועל הניסים והמופתים הגלויים אשר אירעו לאנשים שבעת צרת לבם למדו בספר 'אור החיים', ופנו אל הצדיק שיהא מליץ יושר עליהם. הרגשתי באותו רגע סוג של הארה גדולה, ותחושה פנימית שפה תהא ישועתי (וזה קצת מוזר עבורי שאין זו דרכי כל כך).

אבל ממש נמשכתי לזה, ואמרתי לבני ביתי שיחי': באו ונקבל על עצמנו ללמוד למשך תקופה כל יום 3-5 דקות מה'אור החיים' על הפרשה, לעילוי נשמת הצדיק רבינו חיים בן עטר זצוק"ל על מנת שיהא מליץ טוב על בנו. וכך קיבלנו ועשינו כבר באותה שבת. וישועת ה' כהרף עין.

ביום ראשון כאשר הילד עבר בדיקות דם, עינינו חזו בתדהמה כיצד המדדים של ערכי הקרישה עלו לרמות כמעט רגילות, דבר שאף אחרי טיפול רגיל לא היה קורה אף פעם. הילד כמובן שוחרר הביתה ללא שום טיפול, ואנו מתוך הודיה ושמחה לה' יתברך, קיבלנו על עצמנו בלי נדר להמשיך להתמיד בלימוד ה'אור החיים' הקדוש.

ומאז כבר חלפו מספר שנים, וב"ה לא הזדקקנו לאשפוז או טיפול, מלבד בדיקות דם שגרתיות לוודא את המצב. ואף הילד שגדל מאז, החליט ללמוד מידי יום בספרו של האור החיים 'ראשון לציון' על יורה דעה, וברוך ה' ראינו גם ישועות גדולות וגם תועלת רבה אישית רוחנית גבוהה מעצם הלימוד בספרי ה'אור החיים' הקדוש. (עונג שבת, גליון 1929)

סגולה לזרע של קיימא

כידוע לכל, ישועות גדולות ונצורות פעלו רבים על ידי שקיבלו על עצמם להגות בקביעות בספר הקדוש אור החיים, ומפורסמת העובדה על הגה"צ רבי הלל שלזינגר זצ"ל שלא נתברך בפרי בטן זמן רב אחר נישואיו, והלך לדרוש ברופא גדול ומלומד ביותר. אמר לו הרופא: "רבי יהודי, כאשר יצמחו עשבים על כף ידי יהיו לך ילדים". רבי הלל לא התמהמה ושם פעמיו מיד אל ציונו של ה'אור החיים' הקדוש אשר בשיפולי הר הזיתים, ושם קיבל על עצמו בדמעות שלישי ללמוד בכל שבוע מספרו הבהיר, וראה זה פלא - כעבור שנה חבק בין זרועותיו את בתו הבכורה, וזכה להקים דור ישרים מבורך בחתנין רבנן, ואלו הם: הגה"צ רבי משה הלברשטאם זצ"ל חבר הבד"ץ העדה החרדית בעיר הקודש, הגאון הגדול ר' סנדר

פריינד זצ"ל והגאון הגדול ר' משה נחום שפירא זצ"ל.

וסיפר הגה"צ רבי בנימין מנדלזון זצ"ל רבה של קוממיות, שבהלווייתו של הגה"צ רבי דוד שפארבר מבראשוב זצ"ל בעל ה'אפרקסטא דעניא', התלווה אל כ"ק האדמו"ר ה'לב שמחה' מגור זי"ע. בדרך הילוכו סיפר לרבי מגור, שלמנוח לא היה רבות בשנים זרע של קיימא, ובצר לו פנה אל רבו הרה"ק רבי יוסף מאיר וויס מספינקא, בעל ה'אמרי יוסף' זיע"א, והרבי הורה לו ללמוד איזה קטע מסויים בספר הקדוש 'אור החיים' כסגולה לזרע של קיימא, ואכן במשך זמן קיים את אשר נצטווה עד שנושע ב"ה. ובערוב ימיו נענה המנוח ואמר, שאינו זוכר איזה קטע ציווה ה'אמרי יוסף' ללמוד.

נענה ה'לב שמחה' ואמר: "באמת, כל קטע וקטע בספר קדוש זה מסוגל לזרע קודש, אחר של'אור החיים' בעצמו לא היה זה"ק והכניס את כל כח המוליד שלו בספרו זה, על כן מסוגל הספר לפעול זרע קודש, בנים עוסקים בתורה ובמצוות. וישועות גדולות ונצורות פעלו רבים על ידי שקיבלו על עצמם להגות בקביעות בספר הקדוש אור החיים".

בזכות התפילה על הציון

מעשה שאירע בכמה אברכים ששבו ושחרו פניו של סידנא 'בבא מאיר' בבקשת ברכה לזרע של קיימא, אך הברכה בוששה מלבוא. פעם אחר פעם, נפטרו ממנו בפסוק אחר או באמירת חיזוק כלשהי, אולם אמירה נחרצת מן הסוג שכולם ידעו שהוא מסוגל לה, לא זכו לשמוע ממנו.

ביום מן הימים, הזדמנו חמשה מהם לפונדק אחד והתוועדו ביניהם לנסוע יחדיו לאשדוד, לבקש מ'בבא מאיר' שיאציל להם ישועה. הגיעו החמשה לביתו ואחד מהם הזכיר את כולם, בבחינת מה שאמרו 'המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר...'. הרהר 'בבא מאיר' במחשבותיו, והורה להם לעלות לקברו של רבנו ה'אור החיים' הקדוש ולהעיתר שם על פקידתם הקרובה. וביקש אותם שיסעו בנפרד, כל אחד עם זוגתו, ושישתטחו כל אחד בזוית אחרת של הציון. פירט את הוראתו, ואיחל להם ישועה בזכותו של הצדיק.

העיד הרה"ג רבי יוסף פלבני שליט"א, אשר הכיר אישית את כל החברים, כי ארבעה מהם הזדרזו למלא אחר דבריו של ה'בבא מאיר' ולפקודת השנה חבקו בזרועותיהם זרע של קיימא, אך החמישי התמהמה וזנח את המשימה, והיום עודנו ערירי רח"ל.

"וכך היה נוהג מור אבי הקדוש", אמר האדמו"ר רבי דוד אבוחצירא שליט"א - 'לשלוח יהודים להתפלל על ציונו של ה'אור החיים' הקדוש, ובפרט חשוכי בנים, שייושעו לקול ששון ושמחה שישמע במעונם. ובוודאי שהיה לכך קשר גם לכוח המשלח, כי מור אבי היה קשור בקשר נפשי עמוק עם ה'אור החיים' הקדוש ותורתו, ותדיר היה הוגה בספרו הקדוש, ולכן ראה שאותו מקום מסוגל ביותר שתתקבלנה בו התפילות. (נר המערבי)

(מתוך גיליון 'פניני עין חמד')

כתובות דף ח

מהי פשר הברכה 'כשמחך יצריך בגן עדן מקדם' כדוגמת אדם הראשון?

שמח תשמח - ברכה לחתן וכלה שיצליחו בשמחה וטוב לב (רש"י)

כשתעמיד את עצמך וביתך דוגמת אדם הראשון בגן עדן, שלא היתה שם עוד נפש חיה מ'בשר ודם', ולא היה לו על מי להתבונן ולבדוק בכל עת ושעה 'טובתו של מי מרובה מחברו' - רק כך אפשר לבנות בית יהודי, ורק כך ישמחו בהצלחתם כל ימיהם עד העולם. יש שהוסיפו, שלכן אומרים הפסוק את 'מה יקר חסדך אלוקים' בעוד פניו מכוסות בעטיפת הטלית. כי רק בשעה שעניו מכוסות מלהביט סביבותיו - לדעת מה יעשה בכל אחד מידידיו ובביתם, אז יש בידו להכיר את 'חסדך אלוקים' עמו.

(באר הפרשה)

מד"ק היה הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל בדברי רש"י (כתובות ח.) על ברכת הישבע ברכות 'שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצריך בגן עדן מקדם... משמח חתן וכלה' - תפלה היא שמתפללים ומברכין שיהו שמחים בהצלחה כל ימיהם. "משמח את שניהם לעולם בסיפוק מזונות וכל טוב, עכ"ל. והקשה רבי יעקב מדוע אין אומרים בפירוש בברכה 'שמח תשמח רעים האהובים שיהיו שמחים בהצלחה כל ימיהם', מה מוסיף לנו הנוסח כשמחך יצריך בגן עדן מקדם, ומבאר הגר"י, דבא להורות עצה טובה ודרך לחיים טובים, כיצד תהיה שמח בהצלחה

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

מהו ההבדל בין איש בינוני לאיש ירא אלקים לגבי החובה לדון אותו לכף זכות?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

מצוות 'בצדק תשפוט עמיתך' - שאז ודאי שעובר על איסור לשון הרע אם מקבל את הכרעת החובה של המספר.

מהו ההבדל בין איש בינוני לאיש ירא ה' לגבי החובה לדון לכף זכות? בביאורים ומוספים מביאים את שהתבאר בזה לעיל (כלל ג סעיף ז), שבאיש ירא אלקים נתחייבו לדון לכף זכות אפילו אם הדבר קרוב ונוטה אצל הדעת יותר לכף חובה, משא"כ באיש בינוני, רק אם הצדדים לזכות ולחובה שקולים, ישנו חיוב לדון לכף זכות, אבל לא אם נוטה לכף חובה.

ובטעם החילוק בזה ביאר הגר"י הוטנר (פחד יצחק ר"ה מאמר יד אות יא), שאצל הצדיק נובע דין זה מהנהגת מדה כנגד מדה, שהצדיק יש לו רוב זכויות במעשיו, ומן הדין שננהג בו במשקל הכרעה של צד הזכות, וביאר בזה מה שהוסיף רבנו יונה (ש"ג מאמר ריח) לגבי צדיק שיש לדון לכף זכות 'על דרך האמת', כי זו הנהגה של הכרעה שכך היא האמת, אבל הבינוני שאין בו ודאות של רוב זכויות במעשיו, א"כ יש לדון לכף זכות רק מצד הסתכלות של עין יפה, שיש לראות תמיד את הצד הטוב יותר מהצד הרע.

בסעיפים הנלמדים היום כותב החפץ חיים, כי כשם שאסור להאמין לדבר גנות ששומע על הזולת, כמו כן, אם יש בסיפור צדדים לזכות ולחובה והמספר דן לכף חובה - אסור לקבל זאת ממנו, ואם קיבל, עובר גם על 'בצדק תשפוט עמיתך' וגם על איסור לשון הרע.

בביאורים ומוספים מבארים, שכוונת החפץ חיים היא גם במקרה שהשומע כבר ידע את עצם סיפור הדברים, אך כיון שלאחר שהמספר דן לכף חובה, גם הוא דן לכף חובה, עובר גם על קבלת לשון הרע בעצם הכרעת הדברים לכף חובה. וזאת כפי מה שדייק הח"ח לעיל (באמ"ח ס"ק א) מלשון רבנו יונה שאיסור קבלת לשון הרע הוא בקבלת הגנאי שבסיפור [וכל שאין המספר מתגנה בעינו מותר להאמין לעובדות], ועל כן היודע את הסיפור ולא פירשו לגנאי, וחבירו מחדש את הגנאי שבסיפור, הרי זה סיפור לשון הרע, ואם יקבל את הפירוש של הסיפור, הרי זה קבלת לשון הרע.

החפץ חיים מוסיף, שכל זאת אפילו אם הסיפור הוא על איש בינוני, וכל שכן אם הסיפור הוא על איש ירא ה', שעליו שייכת יותר

מדוע לדעת החזון איש להדביק את התפילין לאחר תפירתן?

ואין להדביק את התפילין לפני התפירה, מחשש שהדבק נחשב כחיבור, והתפירה שנעשית לאחריו אינה מחברת מאומה, כך שלא מתקיימת ההלכה למשה מסיני לסגור את התפילין בתפירה. ולדעת מרן החזון איש, כך הדין גם כשההדבקה נעשית לאחר התפירה, משום שהדבק הופך את כל בית התפילין לגוף אחד, ואין לתפירה כל משמעות.

[שו"ע לב, נא, משנ"ב רכח-רל, וביה"ל ד"ה יתפור; ביאורים ומוספים דרשו, 257]

כפי שלמדנו, הלכה למשה מסיני, לסגור את 'בִּית' התפילין בתפירה באמצעות גיד. מקום התפירה הוא ב'תתוקרא', ובכל אחד מארבעת צדדיה יש לעשות שלושה תפרים כפולים, כלומר, שחוט התפירה יעבור הן על פני התיתורא, והן מתחתיה. ויש לעשות את כל התפרים בחוט אחד. ובתפילין של ראש - לכתחילה יש להעביר את חוט התפירה גם בשלושת המרווחים שבין ארבעת ה'תאים'.

'כתיבת' שם ה' לפי הסדר בעשיית בתי התפילין וקשירת הרצועות

הסדר, דהיינו, ליצור תחילה את האות ש' בתפילין של ראש, ולאחר מכן לקשור את האות ד' ברצועה של ראש, ולאחר מכן לקשור את האות י' ברצועה של יד. ובדיעבד, אין הסדר מעכב; וכן המנהג, שלאחר גמר עשיית התפילין, משנים את הקשר ברצועה של ראש לפי מידת האדם המניח אותן, למרות שבכך נוצרת האות ד' לאחר האות י'.

כפי שלמדנו, הלכה למשה מסיני, ליצור את צורת האות ש' על גבי 'בִּית' התפילין של ראש. וכמו כן, לדעת ראשונים רבים, הלכה למשה מסיני, לעשות את הקשר ברצועת התפילין של ראש בצורת האות ד' (ראה להלן), וכן לעשות ברצועת התפילין של יד קשר בצורת האות י'. ויש אומרים שאין אלו הלכות למשה מסיני. ושלוש אותיות אלו, יוצרות יחד את אותיות שם ש' ד' י'. ולכתחילה, יש ליצור בכל זוג תפילין את שלוש האותיות לפי

באיזה אופן נוצרת האות ד' בקשר התפילין של ראש?

הראשון - קשר בצורת ד'. וכן דעת פוסקים רבים, וכן מנהג רוב ישראל בימינו. ויש שהוכיחו על פי המקורות שהביא המשנה ברורה, כי לדעתו יש לעשות את הקשר כאופן השני - בצורת ס'; והסבירו בכוונתו דבריו, שאופן זה עדיף מהאופן השלישי, משום שבקשר הנעשה באופן השלישי, יש חלל ריק במרכז הקשר, בין שתי צורות האות ד'.

[שו"ע לב, נב, ומשנ"ב רל; ביאורים ומוספים דרשו, 259; וראה ביה"ל ד"ה ויעשה]

כאמור, את הקשר בתפילין של ראש, יש לעשות בצורת האות ד'. במשך הדורות התהוו שלושה מנהגים באופן עשיית הקשר: 1. קשר בצורת ד'. 2. קשר בצורת ס' (מ' סופית), בו האות ד' אינה נוצרת בקשר לבדו, אלא בשילוב הרצועות היוצאות מתוך הקשר. 3. קשר כפול, שבו מופיעות שתי צורות האות ד' בקשר עצמו, כאשר אחת עומדת כרגיל, והשנייה הפוכה לעומתה.

לפי פשוטם של דברי המשנה ברורה, הרצוי ביותר הוא האופן

* את פרשיות התפילין יש להעמיד ב'פְתִים' כשהן זקופות כספר תורה. ובדיעבד, אם הפרשיות הוכנסו בשכיבה - התפילין אינן פסולות, אבל צריך לפותחן ולתקן את תנוחת הפרשיות.
* את ארבע הפרשיות לתפילין של ראש, לכתחילה יש לכתוב על ארבעה קלפים נפרדים, ואת הפרשיות של יד - על קלף אחד.
* הלכה למשה מסיני, שיהיו לתפילין 'בֵּית' ו'תְּתוֹרָא', דהיינו חלק הסוגר על הפרשיות מתחתיהן. וכן הלכה למשה מסיני, לתפור את הבֵּית אל התיתורא בגידים של בהמה טהורה, או חיה טהורה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

באיזה אופן רצוי לקנות את בגד הציצית וחוטי הציצית?

ולשלם עליהם, ולא לקנותם בהקפה, כדי לקנותם ב'קנין כסף', המועיל מדאורייתא, ולא בקניני משיכה או הגבהה בלבד, אשר אינן מועילות אלא מדרבנן. ובמקרה שקנה בהקפה, והמוכר מבקש ממנו את התשלום שוב ושוב, והוא אינו משלם - בתנאים מסוימים, דין הבגד או החוטים כגזולים.

[שו"ע יא, ו, משנ"ב כז, וביה"ל ד"ה אם, וד"ה מצמר; ביאורים ומוספים דרשו, 47, וראה שם, 41-42]

נאמר בתורה על מצות ציצית: "וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית", ודרשו חכמינו ז"ל: "להם - משלהם", דהיינו, שצריך שחוטי הציצית יהיו שייכים למקיים המצוה. וכן נאמר: "גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע פְּנֵפוֹת פְּסוּתֶיךָ", ופירשו חז"ל, שדווקא 'כסותך' חייבת בציצית; ולכן, אם הבגד גזול, גם אם החוטים אינם גזולים, לא ניתן לקיים בו את המצוה.

ובעת רכישת בגד הציצית, או חוט הציצית, ראוי להקפיד

הלוח היומי

ט"ז בתמוז | רבי עמרם ב"ר יצחק שלמה בלוי זצ"ל, מראשי נטורי קרתא

בשנת ג' אלפים תי"ד, עלה עזרא מבבל לירושלים, מהלך של ט"ז יום.

יארצייט:

- תק"ג: רבנו חיים ב"ר משה בן עטר זצ"ל, בעל אור החיים, חפץ ה', ראשון לציון ועוד.
- תקמ"ה: רבי אריה לייב ב"ר אשר גינצבורג זצ"ל, בעל שאגת אריה, טורי אבן, גבורות ארי.
- תר"ע: רבי אלעזר ב"ר אלימלך ווייסבלום זצ"ל, מרישא, בעל משנה למלך.
- תרפ"ז: רבי יצחק טוביה ב"ר מאיר רובין זצ"ל, מגלאנוב-צאנז.
- תרפ"ט: רבי יעקב משה ב"ר אליעזר צבי זצ"ל מקומארנא.
- תשכ"ט: רבי דוד משה ב"ר אליעזר זאב רוזנבוים זצ"ל, מקרעטשניף.
- תשל"ד: רבי עמרם ב"ר יצחק שלמה בלוי זצ"ל, מראשי נטורי קרתא.
- תשע"ב: רבי יוסף ב"ר רפאל ברוך טולידאנו זצ"ל, רב קהילת עטרת ברוך ב"ב.

יארצייט רבינו חיים ב"ר משה בן עטר בעל ה"אור החיים" הקדוש

עיקר גדול בעשיית המצוות

כתב ה"אור החיים" הקדוש: יש שיעשו את המצוות בחמדת הלב, ויש שיעשו אותם מצד עול מצוות אשר נתחייבו מהבורא, יעשו ויכריחו את לבם לעשות, ולזה אמר שהעיקר הוא שהלב יתאוה מרצון במצות השי"ת, לא שאתה תכריח לבך אלא לבך יכריחך ויאמר לך קום עשה.

(ראשון לציון לבעל האוה"ח - משלי פרק ג)

נשתדל לחבב ולייקר כל מצוה המזדמנת לידינו ולעשותה מתוך שמחה ולא מתוך הרגשת עול

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il